

***Vybrané aspekty vzťahu žiakov
k súčasnej škole (1)***

(Rozdiely v postojoch žiakov neštátnych a štátnych škôl)

Spracovali:

Mgr. Juraj Kolesár

Mgr. Ján Herich

Obsah:

Úvod	3
I. časť: Základné školy	
Vzťah žiakov štátnych a neštátnych ZŠ k svojej škole	4
Postoj žiakov štátnych a neštátnych ZŠ k vyučovaciemu procesu	5
Učitelia v optike žiakov štátnych a neštátnych základných škôl	7
II. časť: Stredné školy	
Vzťah žiakov štátnych a neštátnych SŠ k svojej škole	17
Postoj žiakov štátnych a neštátnych SŠ k vyučovaciemu procesu	18
Učitelia v optike žiakov štátnych a neštátnych stredných škôl	20
Záver	30

Úvod

Integrálnou súčasťou školskej sústavy sa od začiatku deväťdesiatych rokov stali cirkevné a súkromné školy. Začali vznikať v roku 1990 na základe zákona č. 171/1990 Zb., ktorým sa novelizoval školský zákon č. 29/1984 Zb. a zákona č. 542/1990 Zb. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve. Neštátne školstvo prinieslo alternatívu k štátnej škole a vytvorilo predpoklad pre naplnenie práva rodičov na výber školy pre svoje deti podľa svojho presvedčenia a svedomia. Zakladanie škôl prebiehalo "zdola", z iniciatívy rodičov, pedagógov, cirkevných predstaviteľov a podnikavých jedincov.

Dvadsať rokov existencie neštátneho školstva je dostatočná doba na vyprofilovanie osobitného charakteru a nás zaujímalo, v čom sa tieto školy líšia od štátnych, aká klíma v nich prevláda, ako sa v nich cítia žiaci. Časť empirického výskumu vzťahu žiakov k súčasnej škole realizovanom v ÚIPŠ bola zameraná aj na tento okruh otázok. Výber žiakov 2. stupňa ZŠ a SŠ reprezentoval aj štruktúru štátnych a neštátnych škôl, preto získané výsledky je možné použiť aj na analýzu tejto skupiny žiakov. Analýza sa v prvom rade zameriavala na názorovú diferenciaciu žiakov vo vzťahu k škole, v postojoch k vyučovaciemu procesu a pohľadu na učiteľov štátnych a neštátnych škôl. K štatistickému overeniu rozdielov bol použitý Pearsonov Chí-kvadrát test.

Postoje a názory žiakov na školu môže ovplyvňovať viacero činiteľov: nadanie a motivácia žiakov k učeniu sa, vrstovníci, spolužiaci, rodina, výchova, spôsob výuky, správanie učiteľov voči žiakovi a celková klíma v triede. Príčina negatívnych postojov žiakov nemusí byť len na strane školy, alebo školského systému, ale napr. aj v rodine, vo výchove, v zvolenom životnom štýle, v agresívnom pôsobení okolia, médií ...

I. časť: Základné školy

Vzťah žiakov štátnych a neštátnych ZŠ k svojej škole

Do školy chodí väčšinou rado 52,2 % žiakov **štátnych** základných škôl, 7,6 % uviedlo, že chodí do školy veľmi rado. Výrazne menej respondentov (31,1 %) odpovedalo, že do školy chodia väčšinou neradi a 9,2 % žiakov chodí do školy veľmi nerado.

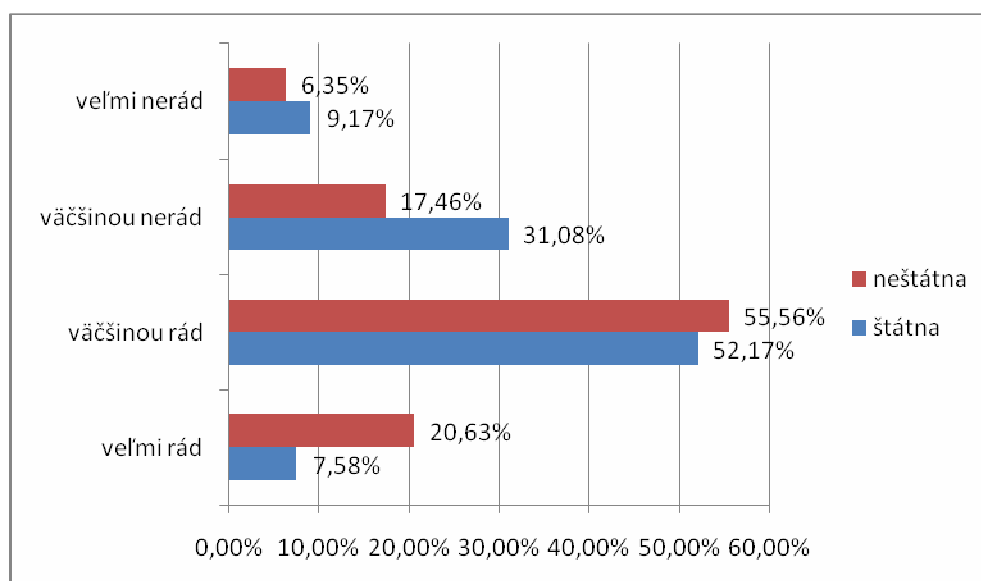
Tabuľka ZŠ1 – Odpovede žiakov ZŠ ako radi chodia do školy

škola	Do školy chodím :				spolu
	veľmi rád	väčšinou rád	väčšinou nerád	veľmi nerád	
štátna	7,6%	52,2%	31,1%	9,2%	100,0%
neštátna	20,6%	55,6%	17,5%	6,3%	100,0%
celkove	8,2%	52,3%	30,4%	9,0%	100,0%

Odpovede žiakov **neštátnych** základných škôl boli ešte pozitívnejšie. Najvyšší podiel 55,6% mala odpoveď do „školy chodím väčšinou rád“ a až 20,6 % žiakov neštátnych škôl chodí do školy veľmi rado. Záporný postoj vyjadrilo 17,5 % žiakov, ktorí chodia väčšinou neradi a 6,3 % veľmi neradi.

Diferencie v pocitoch žiakov štátnych a neštátnych škôl sú na prvý pohľad zrejmé. V odpovedi veľmi rád to bol rozdiel až 13 percentuálnych bodov v prospech neštátnych škôl. **Štatistickú významnosť** potvrdil aj test ($p = 0,001$).

Graf ZŠ1 - Odpovede žiakov ZŠ ako radi chodia do školy

Postoj žiakov štátnych a neštátnych ZŠ k vyučovaciemu procesu

O preberané učivo sa väčšinou zaujíma 27,1 % žiakov štátnych základných škôl. Čiastočný záujem prejavilo 53,5 % žiakov. Zriedkavý záujem uviedlo 13,2 % a väčšinou nezaujíma 9,3 % respondentov.

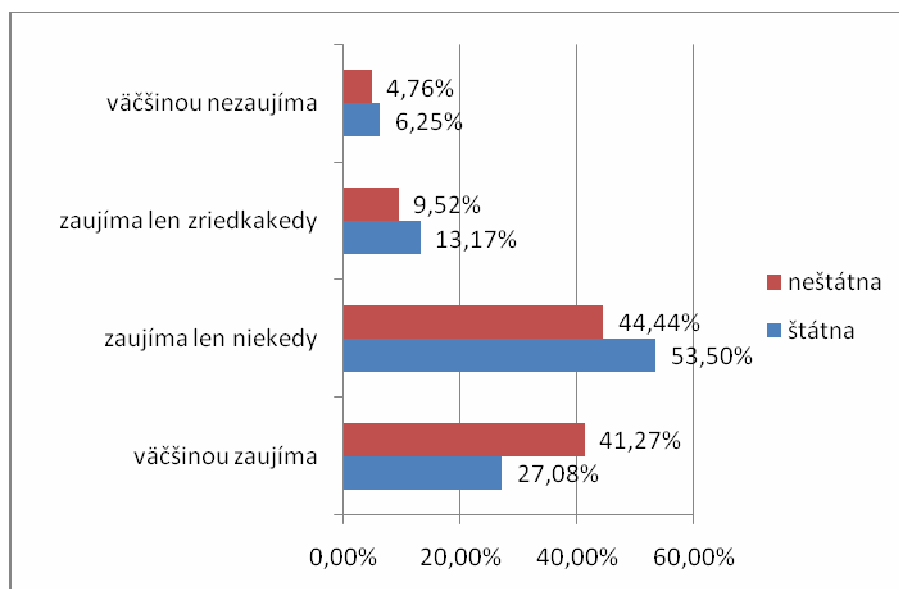
Tabuľka ZŠ2 – Záujem žiakov ZŠ o učivo

škola	To čo sa učíme, ma :				spolu
	väčšinou zaujíma	zaujíma len niekedy	zaujíma len zriedkakedy	väčšinou nezaujíma	
štátna	27,1%	53,5%	13,2%	6,3%	100,0%
neštátna	41,3%	44,4%	9,5%	4,8%	100,0%
celkove	27,8%	53,0%	13,0%	6,2%	100,0%

Až 41,3 % žiakov neštátnych základných škôl sa väčšinou zaujímajú o to čo sa učia v škole, čiastočný záujem deklarovalo 44,4 % žiakov. Zriedkavý záujem prejavuje 9,5 % a nezaujíma 4,8 % žiakov.

Napriek nameraným rozdielom vo výberovom súbore štatistický test nepreukázal významnosť diferencií ($p = 0,107$) pre celú kohortu žiakov 2. stupňa ZŠ.

Graf ZŠ2 - Záujem žiakov ZŠ o učivo

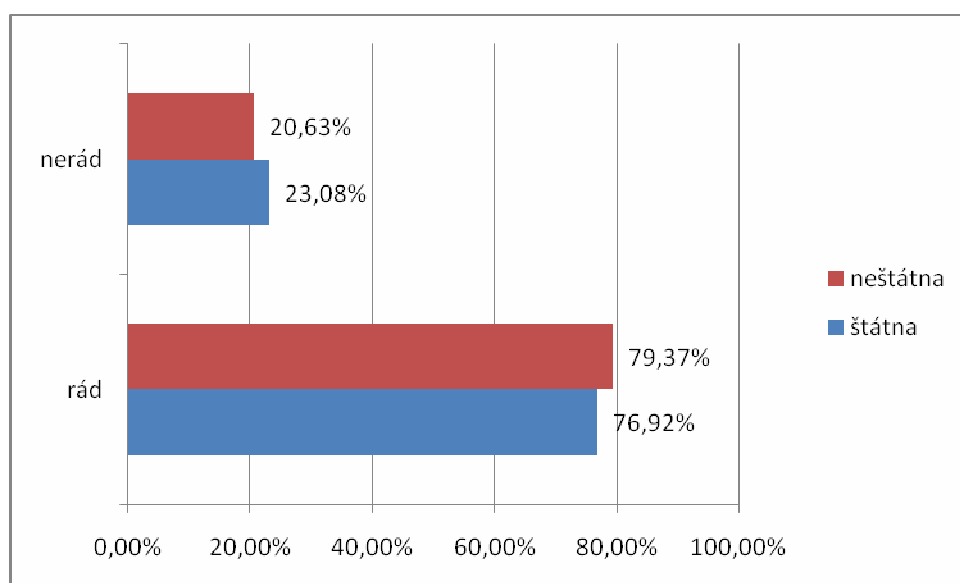

Tabuľka ZŠ3 – Vzťah žiakov ZŠ k učeniu

škola	Učím sa :		
	<i>rád</i>	<i>nerád</i>	<i>spolu</i>
štátna	76,9%	23,1%	100,0%
neštátna	79,4%	20,6%	100,0%
celkove	77,0%	23,0%	100,0%

Až 76,9 % žiakov štátnych a 79,4 % žiakov neštátnych základných škôl sa učí rado. Nameraný rozdiel nie je štatisticky nevýznamný ($p = 0,653$).

Graf ZŠ3 - Vzťah žiakov ZŠ k učeniu

Motivačným činiteľom učenia sa je aj vedomie praktického zmyslu. Tento vidí 29,1 % (odpoveď áno) a 38,3 % (odpoveď skôr áno) žiakov štátnych základných škôl. 17,4 % sa prikláňa k tomu, že skôr ho nevidia a 6,4 % ho nevidia vôbec. K otázke sa nevedelo vyjadriť 8,8 % respondentov.

Tabuľka ZŠ4 - Vyjadrenie sa žiakov ZŠ k výroku o praktickom zmysle učenia

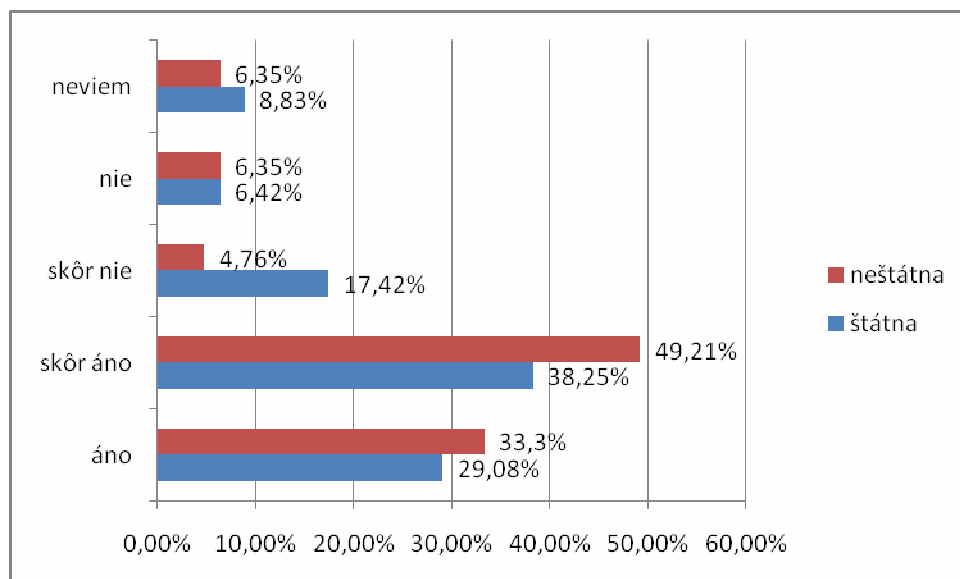
škola	Vidíš praktický zmysel toho, čo sa učíš v škole?					spolu
	<i>áno</i>	<i>skôr áno</i>	<i>skôr nie</i>	<i>nie</i>	<i>neviem</i>	
štátna	29,1%	38,3%	17,4%	6,4%	8,8%	100,0%
neštátna	33,3%	49,2%	4,8%	6,3%	6,3%	100,0%
celkove	29,3%	38,8%	16,8%	6,4%	8,7%	100,0%

Žiaci neštátnych škôl vidia praktický zmysel v 33,3 % a skôr áno v 49,2 %. 11,1 % žiakov nevidí alebo skôr nevidí praktický zmysel toho čo sa učí v škole. Ambivalentný postoj vyjadrilo 6,3 % respondentov.

Napriek nameraným rozdielom štatistický test nepreukázal na hladine 0,05 významnosť diferencií ($p = 0,079$).

Graf ZŠ4 - Vyjadrenie sa k výroku

„Vidíš praktický zmysel toho, čo sa učíš v škole?“

Učitelia v optike žiakov štátnych a neštátnych základných škôl

U žiakov základných škôl výrazne prevažuje kladný vzťah k svojim učiteľom. Vyjadrilo ho až 83,8 % respondentov.

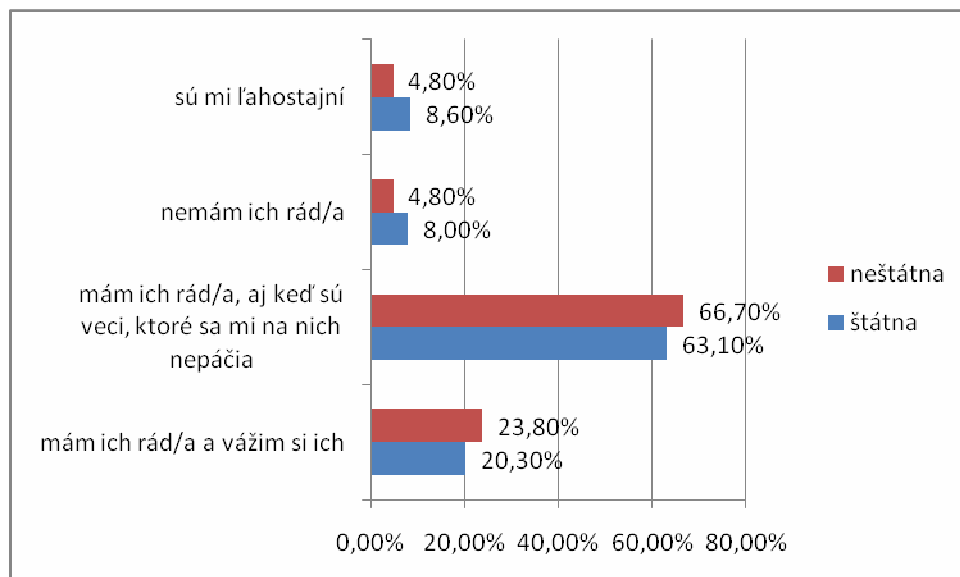
Jednoznačne pozitívny vzťah (odpoveď mám ich rád a vážim si ich) uviedlo 20,3 % žiakov štátnych škôl. Ten istý postoj ale s výhradami deklarovalo 63,1 % žiakov. 8 % žiakov nemá učiteľov rado a pre 8,6 % sú ľahostajní.

Tabuľka ZŠ5 - Vzťah žiakov ZŠ k učiteľom

škola	Môj vzťah k väčšine učiteľom, ktorí ma učia je:				spolu
	mám ich rád/a a vážim si ich	mám ich rád/a, aj keď sú veci, ktoré sa mi na nich nepáčia	nemám ich rád/a	sú mi ľahostajní	
štátna	20,30%	63,10%	8,00%	8,60%	100,0%
neštátna	23,80%	66,70%	4,80%	4,80%	100,0%
celkove	20,50%	63,30%	7,80%	8,40%	100,0%

Veľmi podobný postoj majú žiaci v neštátnych školách; 23,8 % má ich rado a váži si ich, 66,7 % má ich rado s výhradami. Negatívne hodnotenie vyjadrilo 9,6 % respondentov. Zhodu postojov v štátnych a neštátnych školách potvrdil aj štatistický test ($p = 0,509$).

Graf ZŠ5 - Vzťah žiakov ZŠ k učiteľom

Žiaci základných škôl hodnotili vlastnosti učiteľov v batérii otázok. V nich sa na poradovej škále merali: *dôvera k učiteľom, možnosť žiaka prejaviť vlastný názor, ochota poradiť žiakovi v jeho osobných problémoch, priznanie vlastnej chyby učiteľom, používanie humoru na vyučovaní, záujem o problémy žiaka, spravodlivosť, vysvetlenie nejasných vecí a pochvala za dobré výsledky.*

S výrokom „**Väčšine učiteľom, ktorí ma učia dôverujem**“ úplne súhlasilo 26,9 % a čiastočne súhlasilo 46,8 % žiakov štátnych základných škôl. Úplne nesúhlasilo 6,0 % a čiastočne 13,5 % respondentov.

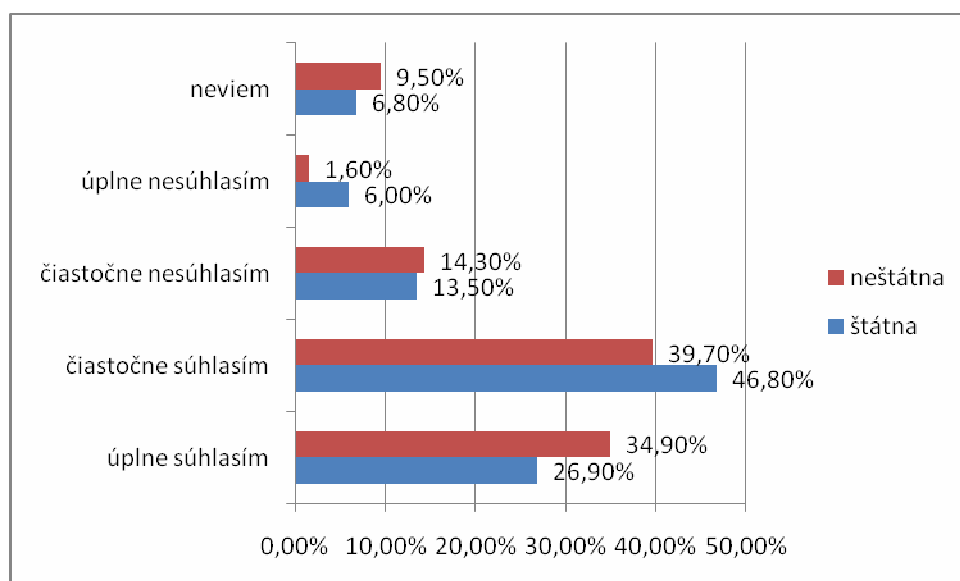
Tabuľka ZŠ6 – Dôvera žiakov ZŠ k učiteľom

škola	Súhlas s výrokom 1 „ Väčšine učiteľom, ktorí ma učia dôverujem “					spolu
	úplne súhlasím	čistočne súhlasím	čistočne nesúhlasím	úplne nesúhlasím	neviem	
štátna	26,90%	46,80%	13,50%	6,00%	6,80%	100,0%
neštátna	34,90%	39,70%	14,30%	1,60%	9,50%	100,0%
celkove	27,30%	46,40%	13,60%	5,80%	6,90%	100,0%

V neštátnych školách 39,7 % žiakov s výrokom čiastočne súhlasilo a 34,9 % súhlasilo úplne. Naopak čiastočný nesúhlas vyjadrilo 14,3 % a úplný nesúhlas 1,6 % respondentov.

Rozdiely medzi štátnymi a neštátnymi školami neboli štatisticky významné ($p = 0,319$).

Graf ZŠ6 – Súhlas s výrokom „ Väčšine učiteľom, ktorí ma učia dôverujem,,

Podľa 23,7 % žiakov štátnych škôl im učiteľia **dovolia prejavíť názor**, u 39,6 % žiakov to platí čiastočne. To, že názor si nemôže prejavíť uviedlo 8,2 % respondentov a čiastočne nemôže prejavíť 20,9 % respondentov.

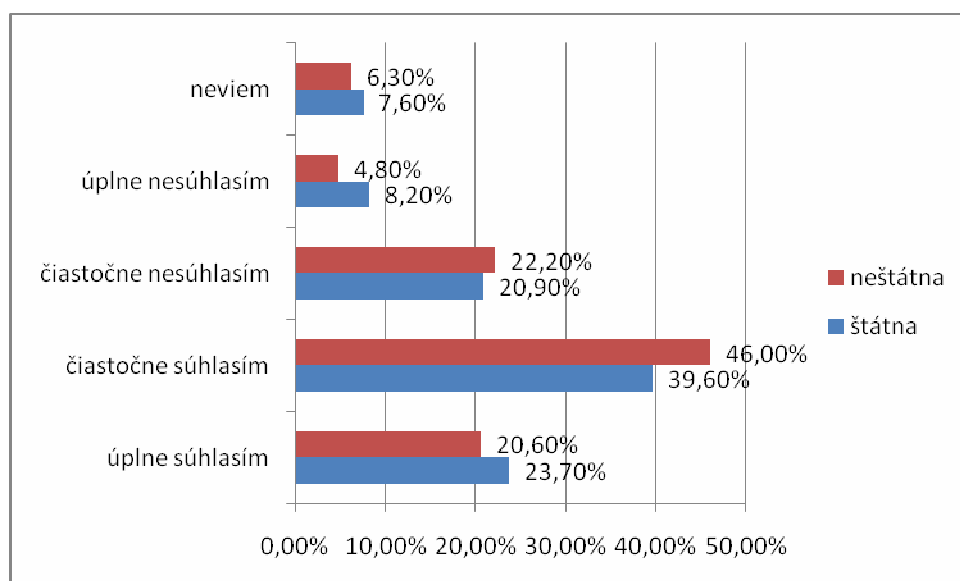
Tabuľka ZŠ7 – Možnosť žiakov ZŠ prejavíť svoj názor

škola	Súhlas s výrokom 2 „Môžem pri nich prejavíť svoj názor“					spolu
	úplne súhlasím	čiastočne súhlasím	čiastočne nesúhlasím	úplne nesúhlasím	neviem	
štátna	23,70%	39,60%	20,90%	8,20%	7,60%	100,0%
neštátna	20,60%	46,00%	22,20%	4,80%	6,30%	100,0%
celkove	23,60%	39,90%	20,90%	8,10%	7,50%	100,0%

Žiaci neštátnych škôl s výrokom úplne súhlasili v 20,6 % a čiastočne v 46,0 %. Opačný názor malo 4,8 % žiakov, ktorý úplne nesúhlasili a 22,2 % nesúhlasilo čiastočne.

V tejto otázke sa nepreukázali štatisticky významné rozdiely medzi štátnymi a neštátnymi školami ($p = 0,746$).

Graf ZŠ7 – Súhlas s výrokom „Môžem pri nich prejavíť svoj názor“

Podľa 17,6 % žiakov štátnych škôl, by im učitelia boli ochotní **poradiť v osobných problémoch**. Čiastočne si to myslí 28,7 % žiakov. Až 13,2 % uviedlo, že učitelia by im v prípade potreby neporadili v osobných problémoch, čiastočný nesúhlas to uviedlo 18,2 %. Vysoký podiel až 22,5 % žiakov sa nevedelo vyjadriť.

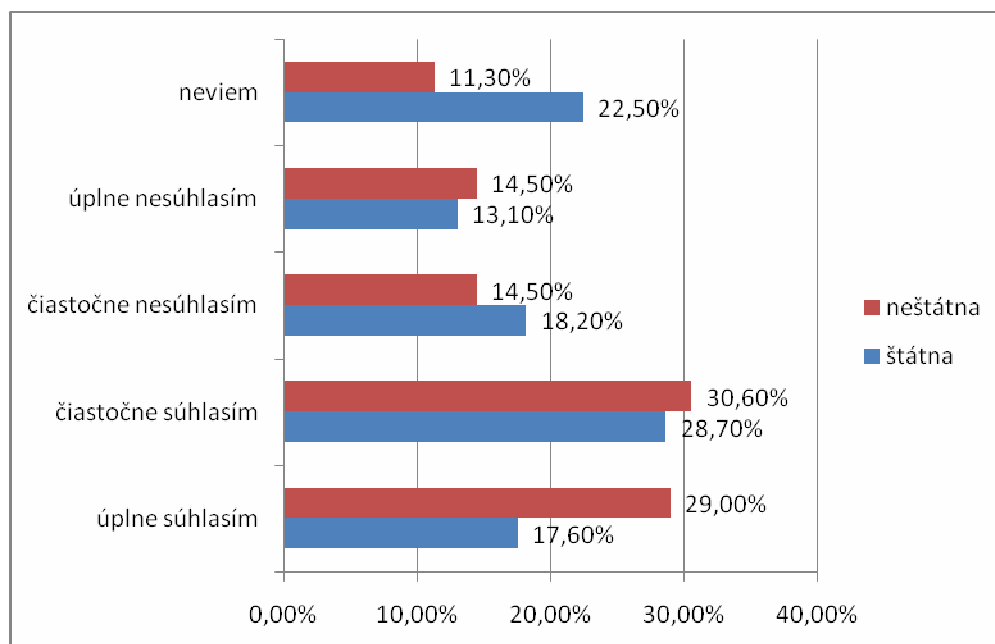
Tabuľka ZŠ8 – Ochota učiteľov poradiť žiakom v osobných problémoch

škola	Súhlas s výrokom 3 „Keby som to potreboval, poradia mi aj v osobných problémoch“					spolu
	úplne súhlasím	čiastočne súhlasím	čiastočne nesúhlasím	úplne nesúhlasím	neviem	
štátna	17,60%	28,70%	18,20%	13,10%	22,50%	100,0%
neštátna	29,00%	30,60%	14,50%	14,50%	11,30%	100,0%
celkove	18,20%	28,80%	18,00%	13,10%	21,90%	100,0%

V neštátnych školách boli namerané priaznivejšie hodnoty. Podľa 29,0 % žiakov by im učitelia poradili, 30,6 % si to myslí len sčasti. Rovnaké podiely respondentov (14,5 %) s výrokom nesúhlasili vôbec alebo čiastočne. Až 11,3 % žiakov sa k výroku nevedelo vyjadriť.

Napriek nameraným rozdielom, nemôžeme celkove pozitívnejšie hodnotiť stav v neštátnych školách. Rozdiel sa na zvolenej hladine 0,05 nepreukázal ako významný ($p = 0,084$).

Graf ZŠ8 – Súhlas s výrokom 3 „Keby som to potreboval, poradia mi aj v osobných problémoch“

To, že si učitelia vedia **priznať chybu** si myslí 22,0 % žiakov štátnych škôl. Čiastočne s tým súhlasí 29,6 %. Opačný názor zastáva 19,5 % žiakov, približne taký istý počet (19,6 %) si to myslí čiastočne. 9,3 % respondentov sa nevedelo vyjadriť.

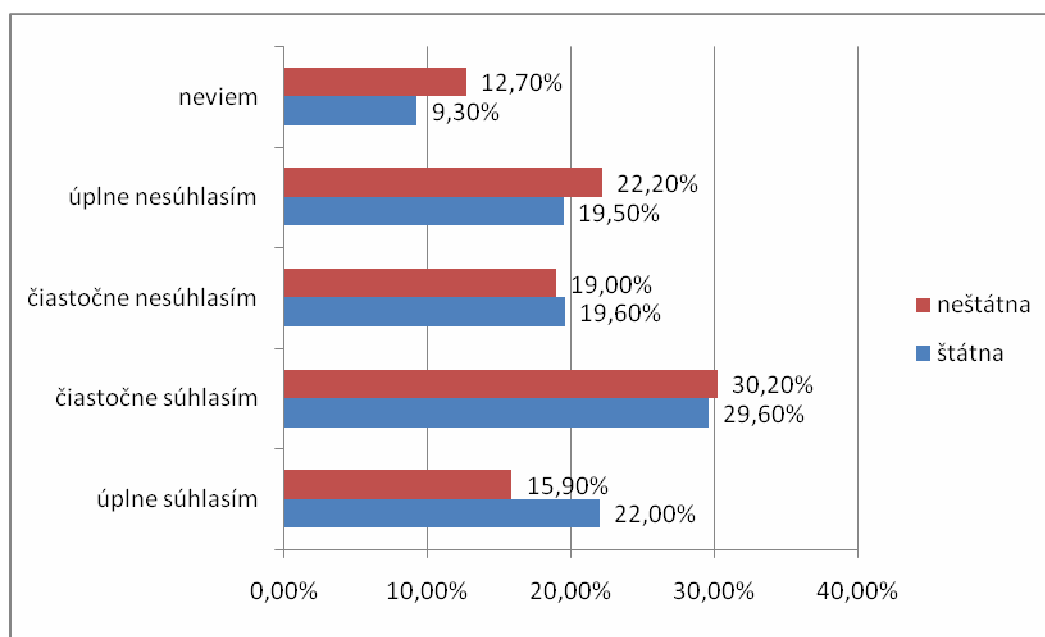
Tabuľka ZŠ 9 – Ochota učiteľov priznať si svoju chybu

škola	Súhlas s výrokom 4 „Učitelia si priznajú svoju chybu“					spolu
	úplne súhlasím	čiastočne súhlasím	čiastočne nesúhlasím	úplne nesúhlasím	neviem	
štátna	22,00%	29,60%	19,60%	19,50%	9,30%	100,0%
neštátna	15,90%	30,20%	19,00%	22,20%	12,70%	100,0%
celkove	21,70%	29,60%	19,60%	19,60%	9,50%	100,0%

S výrokom súhlasilo 15,9 % žiakov neštátnych škôl, čiastočne súhlasilo 30,2 %. Naopak úplne nesúhlasilo 22,2 % a čiastočne 19,0 % opýtaných. Až 12,7 % respondentov sa nevedelo vyjadriť.

Štatistický test nepreukázal významné rozdiely v tejto otázke medzi štátnymi a neštátnymi školami ($p = 0,732$).

Graf ZŠ9 - Súhlas s výrokom „Učitelia si priznajú svoju chybu“

Učitelia v štátnych školách používajú podľa 27,5 % žiakov pri vyučovaní **humor**. Čiastočne s tým súhlasí 47,7 % žiakov. Opačný názor uviedlo 6 % a čiastočný nesúhlas 15,2 % respondentov.

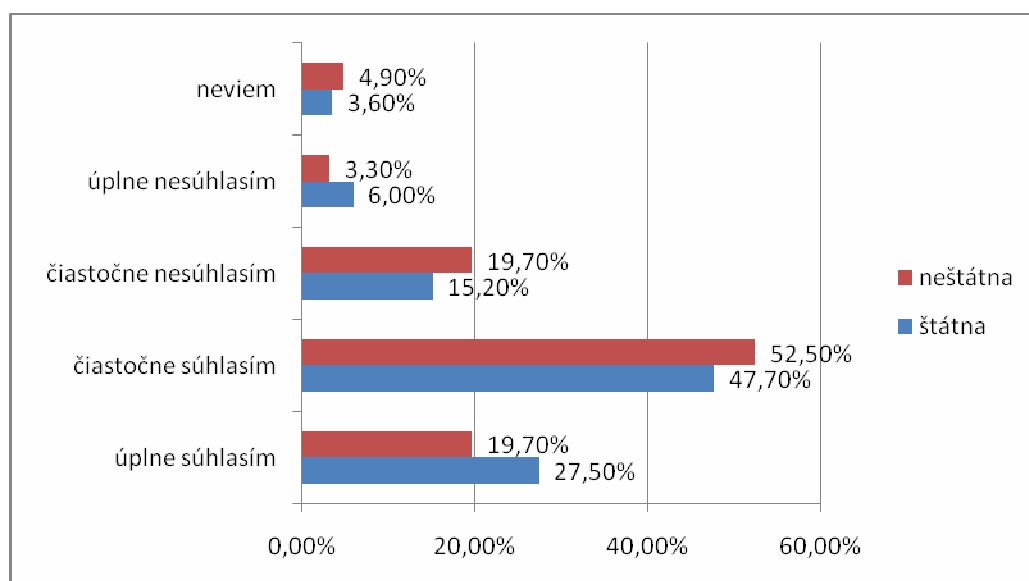
Tabuľka ZŠ10 – Používanie humoru na vyučovaní

škola	Súhlas výrokom 5 „Učitelia používajú humor na vyučovaní“					spolu
	úplne súhlasím	čiastočne súhlasím	čiastočne nesúhlasím	úplne nesúhlasím	neviem	
štátna	27,50%	47,70%	15,20%	6,00%	3,60%	100,0%
neštátna	19,70%	52,50%	19,70%	3,30%	4,90%	100,0%
celkove	27,10%	47,90%	15,40%	5,90%	3,70%	100,0%

V neštátnych školách s výrokom úplne súhlasilo 19,7 % a čiastočne 52,5 % žiakov. Nesúhlas uviedlo 3,3 % a čiastočný 19,7 % respondentov.

Medzi štátnymi a neštátnymi školami sa neprejavili štatistické rozdiely ($p = 0,497$).

Graf ZŠ10 - Súhlas výrokom „Učitelia používajú humor na vyučovaní“

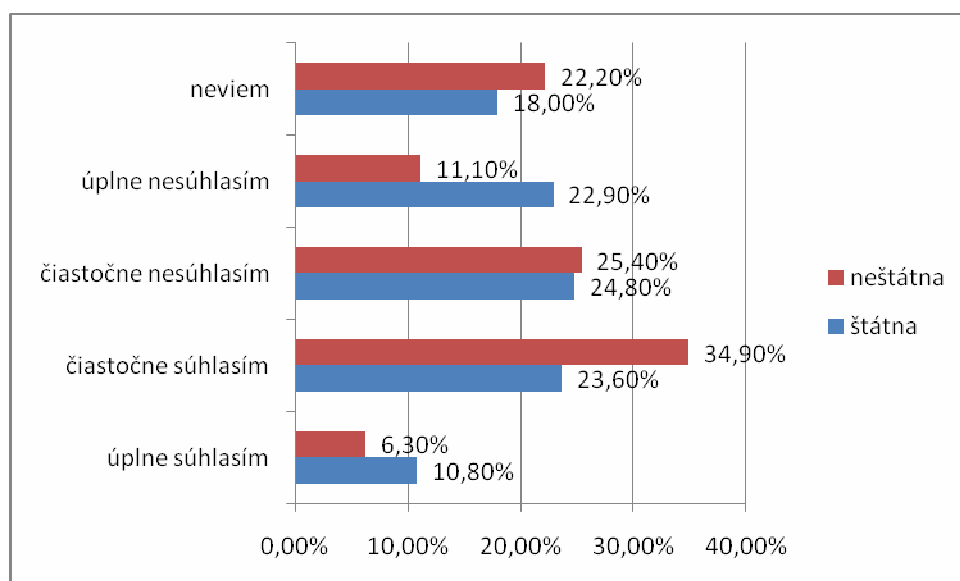
Podľa odpovede až 22,9 % žiakov štátnych základných škôl sa **učitelia nezaujímajú o ich problémy**. Čiastočne si to myslí ďalších 24,8 % žiakov. To, že sa učitelia zaujímajú o problémy si myslí len 10,8 % a čiastočne s tým súhlasí 23,6 % žiakov. Vysoký podiel respondentov až 18,0 % sa nevedelo vyjadriť.

Tabuľka ZŠ11 – Záujem učiteľov o problémy žiakov

škola	Súhlas s výrokom 6 „Učitelia sa zaujímajú o moje problémy“					spolu
	úplne súhlasím	čiastočne súhlasím	čiastočne nesúhlasím	úplne nesúhlasím	neviem	
štátna	10,80%	23,60%	24,80%	22,90%	18,00%	100,0%
neštátna	6,30%	34,90%	25,40%	11,10%	22,20%	100,0%
celkove	10,50%	24,20%	24,80%	22,30%	18,20%	100,0%

O niečo lepšie výsledky, i keď nie štatisticky významne ($p = 0,073$), boli zistené v neštátnych školách. Aj keď s výrokom úplne súhlasilo len 6,3 %, čiastočný súhlas vyjadrilo 34,9 % žiakov. To, že sa učitelia nezaujímajú o ich problémy si myslí 11,1 % a čiastočne s tým súhlasí 25,4 % žiakov. Vysoký podiel respondentov 22,2 % sa nevedelo vyjadriť.

Graf ZŠ11 - Súhlas s výrokom „Učitelia sa zauímajú o moje problémy“

O tom, že ich **učitelia sú spravodliví** je presvedčených 21,2 % žiakov štátnych škôl. Častočne si to myslí 37,0 %. Opačný názor vyjadrilo 12,4 % respondentov, 23,1 % si to myslí častočne.

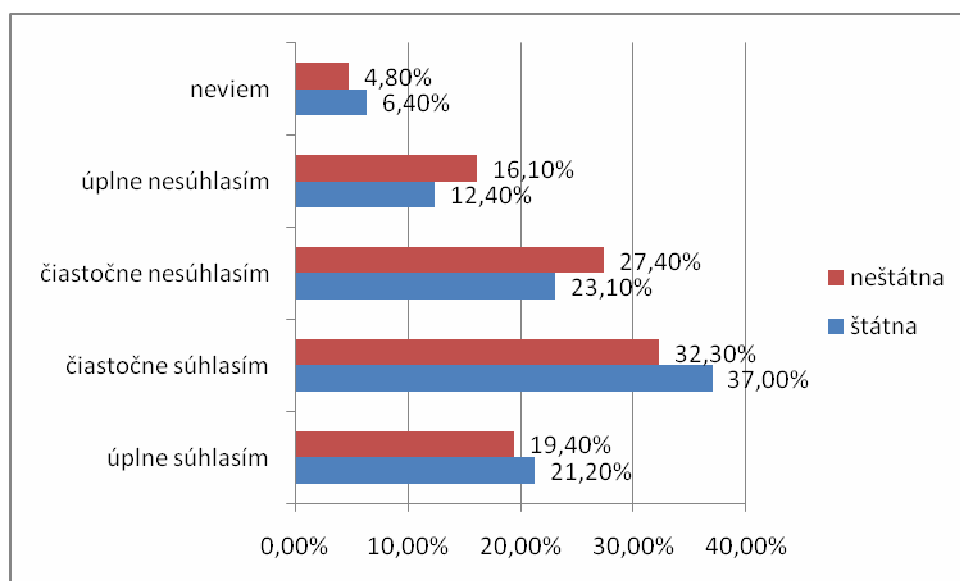
Tabuľka ZŠ12 – Spravodlivosť učiteľov

škola	Súhlas s výrokom 7 „Učitelia sú spravodliví“					spolu
	úplne súhlasím	častočne súhlasím	častočne nesúhlasím	úplne nesúhlasím	neviem	
štátna	21,20%	37,00%	23,10%	12,40%	6,40%	100,0%
neštátna	19,40%	32,30%	27,40%	16,10%	4,80%	100,0%
celkove	21,10%	36,70%	23,30%	12,50%	6,30%	100,0%

V neštátnych školách je o spravodlivosti učiteľov presvedčených 19,4 % žiakov, 32,3 % s tým častočne súhlasí. Že učitelia sú nespravodliví si myslí 16,1 % žiakov, a častočne si to myslí ďalších 27,4 %.

V spravodlivosti učiteľov neboli zistené štatisticky významné rozdiely ($p = 0,770$) medzi štátnymi a neštátnymi školami.

Graf ZŠ12 - Súhlas s výrokom „Učitelia sú spravodliví“

Skúsenosti žiakov s ochotou učiteľov **vysvetliť im veci, ktorým nerozumejú**, sú prevažne pozitívne. Až 40,8 % žiakov štátnych škôl s tým úplne súhlasí a ďalších 39,2 % súhlasí čiastočne. Opačnú skúsenosť má len 3,8 % žiakov a čiastočne sa s neochotou stretlo 12,3 % žiakov.

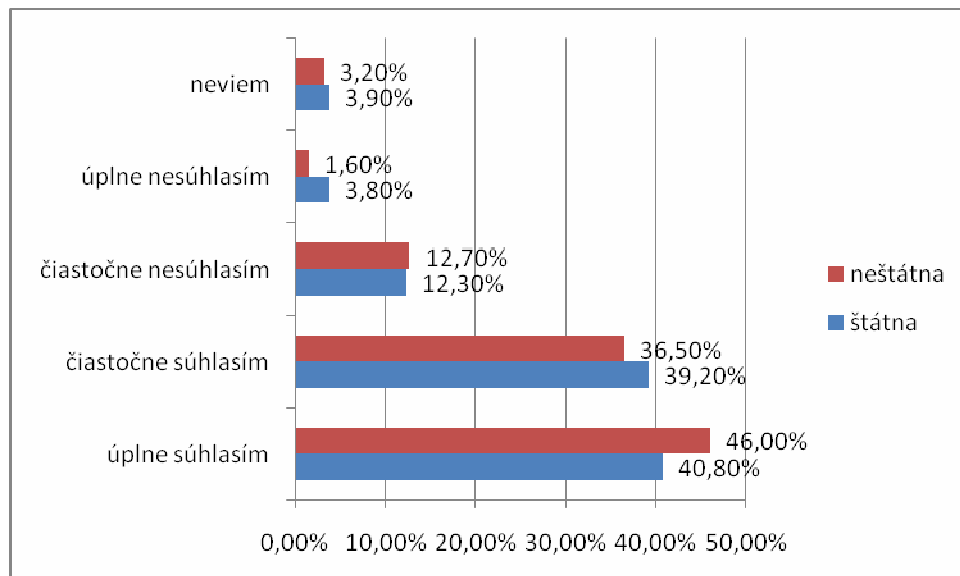
Tabuľka ZŠ13 – Ochota učiteľov vysvetliť veci, ktorým žiak nerozumie

Súhlas s výrokom 8 „Učitelia mi vysvetlia veci, ktorým nerozumie“						
škola	úplne súhlasím	čiastočne súhlasím	čiastočne nesúhlasím	úplne nesúhlasím	neviem	spolu
štátna	40,80%	39,20%	12,30%	3,80%	3,90%	100,0%
neštátna	46,00%	36,50%	12,70%	1,60%	3,20%	100,0%
celkove	41,10%	39,10%	12,30%	3,70%	3,80%	100,0%

V pod súbore žiakov neštátnych škôl s výrokom úplne súhlasilo 46,0 % a čiastočne 36,5 %. Úplný nesúhlas vyjadrilo len 1,6 % a čiastočný 12,7 % respondentov.

V ochote učiteľov vysvetliť veci neboli zistené štatisticky významné rozdiely ($p = 0,850$) medzi štátnymi a neštátnymi školami.

Graf ZŠ13 - Súhlas s výrokom „Učitelia mi vysvetlia veci, ktorým nerozumiem“

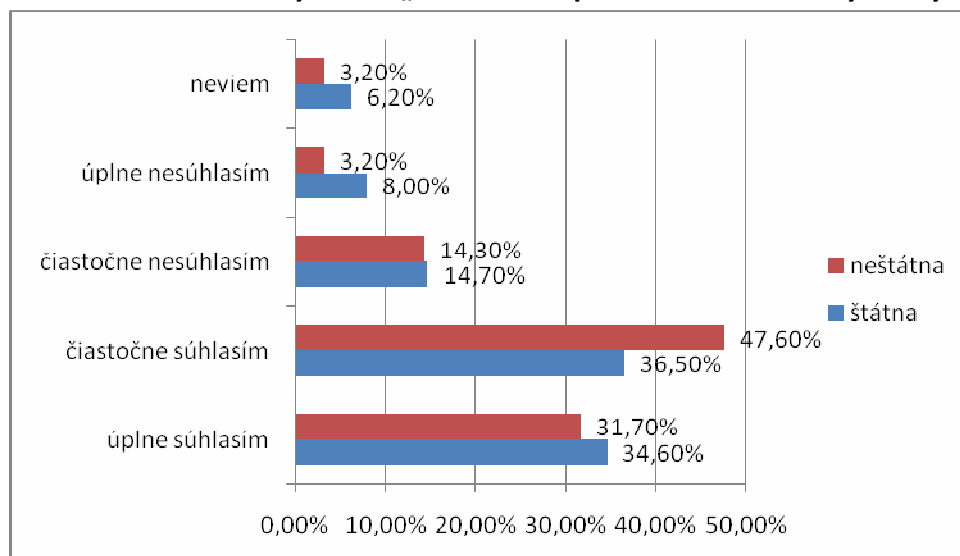
Podľa 34,6 % žiakov štátnych škôl ich učitelia za dobré výsledky **pochvália**, ďalších 36,5 % si to myslí čiastočne. 8,0 % respondentov s tým nesúhlasilo úplne a 14,7 % čiastočne.

Tabuľka ZŠ14 – Pochvala za dobré výsledky v škole

škola	Súhlas s výrokom 9 „Učitelia ma pochvália za dobré výsledky v škole					spolu
	úplne súhlasím	čiastočne súhlasím	čiastočne nesúhlasím	úplne nesúhlasím	neviem	
štátna	34,60%	36,50%	14,70%	8,00%	6,20%	100,0%
neštátna	31,70%	47,60%	14,30%	3,20%	3,20%	100,0%
celkove	34,40%	37,10%	14,70%	7,80%	6,00%	100,0%

Pochvalu za dobré výsledky uviedlo 31,7 % žiakov neštátnych škôl a čiastočný súhlas s tým 47,6 %. S výrokom nesúhlasilo úplne 3,2 % a čiastočne 14,3 % respondentov. V udeľovaní pochvaly neboli zistené štatisticky významné rozdiely ($p = 0,304$).

Graf ZŠ14 - Súhlas s výrokom „Učitelia ma pochvália za dobré výsledky v škole

II. časť: Stredné školy

Vzťah žiakov štátnych a neštátnych SŠ k svojej škole

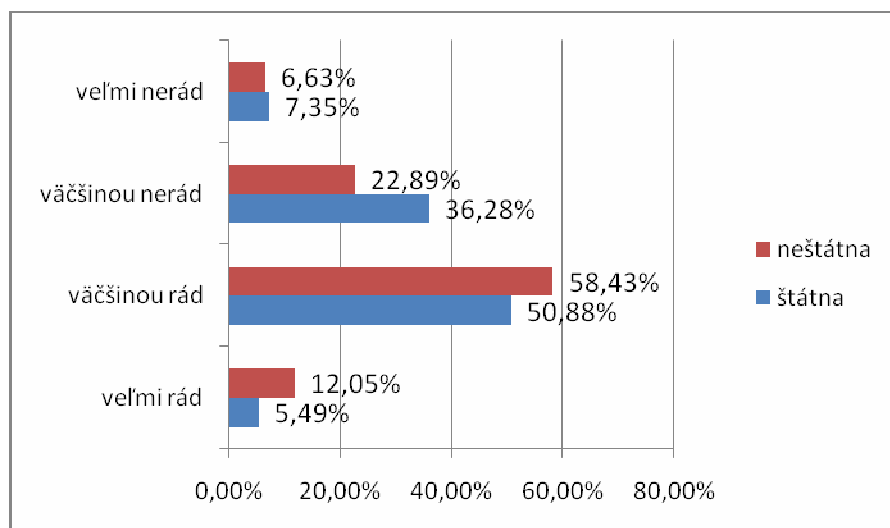
Žiaci **štátnych** stredných škôl deklarovali v 5,5 % , že do školy chodia veľmi radi a 50,9 % uviedla, že väčšinou radi. Veľmi nerado chodí 7,3 % žiakov a 36,3 % chodí do školy väčšinou neradi.

Tabuľka SŠ1 – Odpovede žiakov SŠ ako radi chodia do školy

škola	Do školy chodím :				spolu
	veľmi rád	väčšinou rád	väčšinou nerád	veľmi nerád	
štátna	5,5%	50,9%	36,3%	7,3%	100,0%
neštátna	12,0%	58,4%	22,9%	6,6%	100,0%
celkove	6,3%	51,9%	34,6%	7,3%	100,0%

Výsledku v **neštátnych** školách boli pozitívnejšie. Navyše štatistický test preukázal **štatistickú významnosť** rozdielov ($p = 0,000$). Až 12,0 % žiakov chodí do školy veľmi rado a 58,4 % väčšinou rado. Opačné pocity uviedlo 6,6 % respondentov (odpoveď veľmi nerád) a 22,9 % (odpoveď väčšinou nerád).

Graf SŠ1 – Odpovede žiakov SŠ ako radi chodia do školy

Postoj žiakov štátnych a neštátnych ŠŠ k vyučovaciemu procesu.

Presná polovica (50,0 %) žiakov štátnych stredných škôl uviedla, že to čo sa učia ich zaujíma len niekedy. Prevažujúci záujem deklarovalo 28,6 %. Naopak učivo väčšinou nezaujíma 5,7 % a zaujíma zriedkakedy 15,8 % stredoškolákov v štátnych školách.

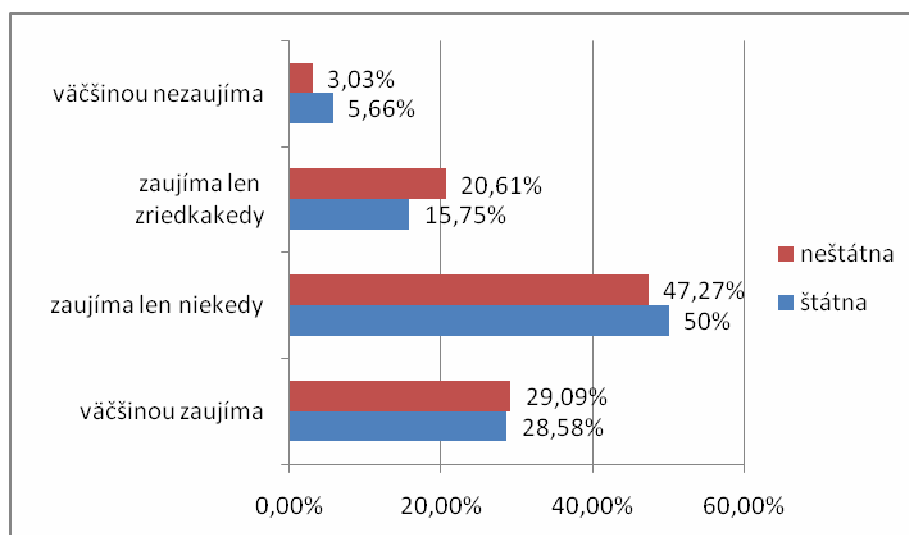
Tabuľka SŠ2 – Záujem žiakov SŠ o učivo

škola	To čo sa učíme, ma :				spolu
	väčšinou zaujíma	zaujíma len niekedy	zaujíma len zriedkakedy	väčšinou nezaujíma	
štátna	28,6%	50,0%	15,8%	5,7%	100,0%
neštátna	29,1%	47,3%	20,6%	3,0%	100,0%
celkove	28,6%	49,7%	16,4%	5,3%	100,0%

Výsledky v neštátnych školách sú podobné, 29,1 % uviedlo, že ich učivo väčšinou zaujíma a 47,3 %, že ich zaujíma niekedy. Pre 3,0 % žiakov je to čo sa učia väčšinou nezaujímavé alebo pre 20,6 % zaujímavé len zriedka.

V odpovediach žiakov štátnych a neštátnych škôl sa nepreukázala významná rozdielnosť ($p = 0,243$).

Graf SŠ2 - Záujem žiakov SŠ o učivo

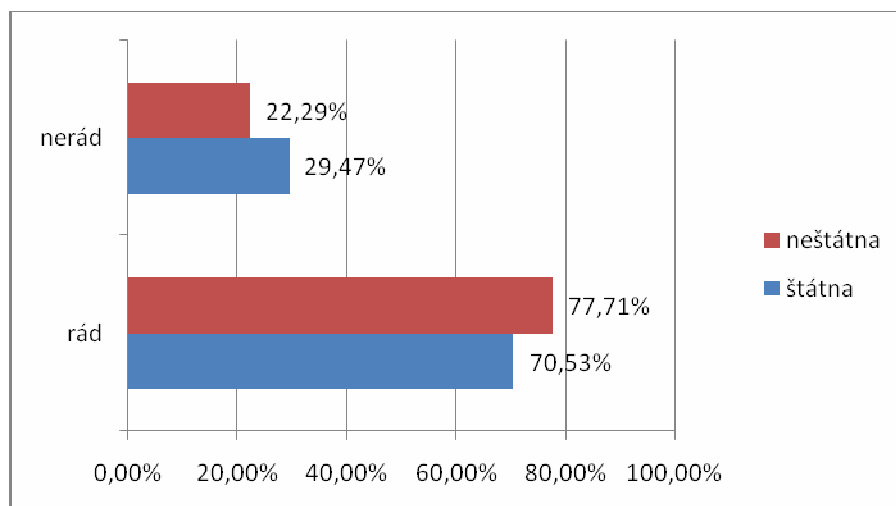
Až 70,5 % žiakov štátnych stredných škôl uviedlo, že sa celkove učia radi. V prípade neštátnych škôl bola táto hodnota ešte vyššia, 77,7 % deklarovalo kladnú odpoveď.

Tabuľka SŠ3 - Vzťah žiakov SŠ k učeniu

škola	Učím sa :		
	<i>rád</i>	<i>nerád</i>	spolu
štátna	70,5%	29,5%	100,0%
neštátna	77,7%	22,3%	100,0%
celkove	71,5%	28,5%	100,0%

Rozdiel medzi štátnymi a neštátnymi školami bol na hranici štatistickej významnosti ($p = 0,056$).

Graf SŠ3 - Vzťah žiakov SŠ k učeniu

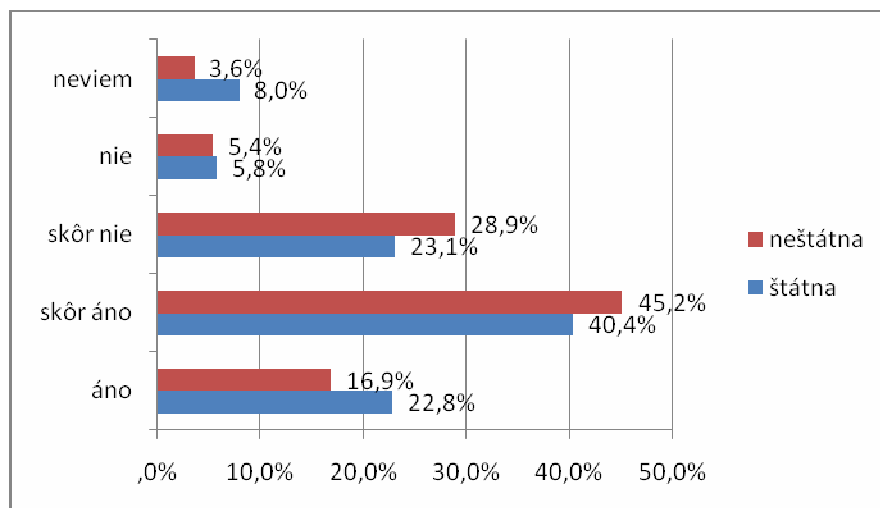
Praktický zmysel toho čo sa učia jasne vidí 22,8 % žiakov štátnych stredných škôl. Odpoveď skôr vidí uviedlo 40,4 % žiakov. Naopak 5,8 % nevidí praktický zmysel a 23,1 % skôr nevidí ako vidí. K otázke sa nevedelo vyjadriť 8,0 % respondentov.

Tabuľka SŠ4 - Vyjadrenie sa žiakov SŠ k výroku o praktickom zmysle učenia

škola	Vidíš praktický zmysel toho, čo sa učíš v škole?					spolu
	<i>áno</i>	<i>skôráno</i>	<i>skôrne</i>	<i>nie</i>	<i>neviem</i>	
štátna	22,8%	40,4%	23,1%	5,8%	8,0%	100,0%
neštátna	16,9%	45,2%	28,9%	5,4%	3,6%	100,0%
celkove	22,1%	41,0%	23,8%	5,7%	7,4%	100,0%

Žiaci neštátnych stredných škôl vidia praktický zmysel v 16,9 % (odpoveď áno) a v 45,2 % (odpoveď skôr áno). Opačne skôr nevidia zmysel 28,9 % a vôbec nevidia zmysel 5,4 % žiakov. Rozdiely medzi štátnymi a neštátnymi školami neboli štatisticky významné ($p = 0,063$).

Graf SŠ4 - Vyjadrenie sa žiakov k výroku „Vidíš praktický zmysel toho, čo sa učíš v škole?“

Učítelia v optike žiakov štátnych a neštátnych stredných škôl

65,1 % žiakov štátnych stredných škôl sa vyjadrilo, že majú svojich učiteľov radi, aj keď sú veci, ktoré sa im na nich nepáčia. Takýto postoj ale bez výhrad deklarovalo 17,7 % žiakov. Pre 11,4 % žiakov sú im učitelia ľahostajní a 5,8 % sa vyjadrilo, že ich nemajú radi.

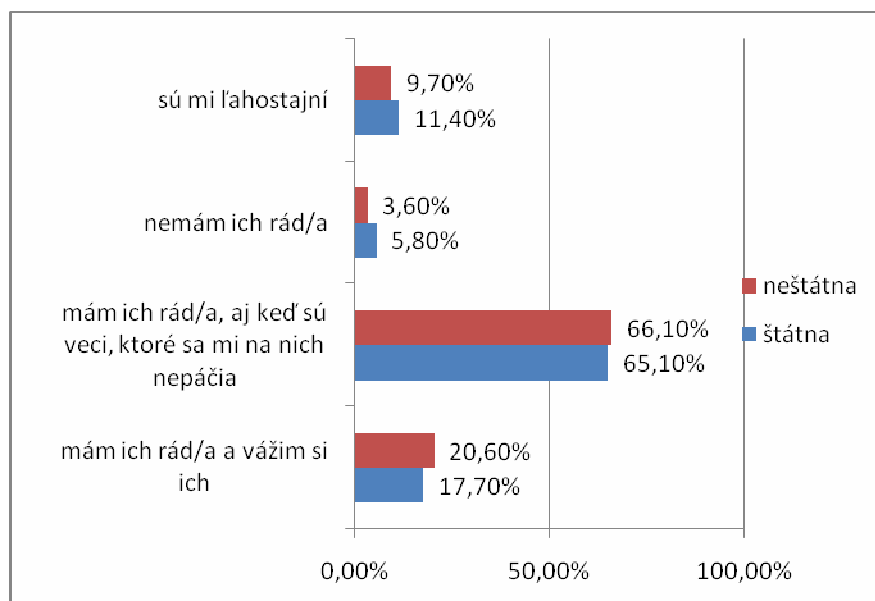
Tabuľka SŠ - Vzťah žiakov SŠ k učiteľom

škola	Môj vzťah k väčšine učiteľom, ktorí ma učia je:				spolu
	mám ich rád/a a vážim si ich	mám ich rád/a, aj keď sú veci, ktoré sa mi na nich nepáčia	nemám ich rád/a	sú mi ľahostajní	
štátna	17,70%	65,10%	5,80%	11,40%	100,0%
neštátna	20,60%	66,10%	3,60%	9,70%	100,0%
celkove	18,10%	65,30%	5,50%	11,20%	100,0%

O niečo lepšie výsledky sme namerali neštátnym školám. 20,6 % žiakov má učiteľov rado a váži si ich a 66,1 % uviedlo, že ich má rado, ale sú veci ktoré sa im nepáčia. Pre 9,7 % žiakov sú ich učitelia ľahostajní a 3,6 % ich nemá rado.

Získané rozdiely štátnych a neštátnych škôl nie sú štatisticky významné ($p = 0,523$).

Graf SŠ5 - Vzťah žiakov SŠ k učiteľom

Žiaci stredných škôl hodnotili aj vlastnosti učiteľov v súbore otázok. V nich sa na poradovej škále merali: *dôvera k učiteľom, možnosť žiaka prejaviť vlastný názor, ochota poradiť žiakovi v jeho osobných problémoch, priznanie vlastnej chyby učiteľom, používanie humoru na vyučovaní, záujem o problémy žiaka, spravodlivosť, vysvetlenie nejasných vecí a pochvala za dobré výsledky.*

S výrokom „ **Väčšine učiteľom, ktorí ma učia dôverujem**“ úplne súhlasilo 16,0 % a čiastočne súhlasilo 49,9 % žiakov štátnych stredných škôl. Nesúhlasilo 7,2 % a čiastočne nesúhlasilo 20,2 % respondentov.

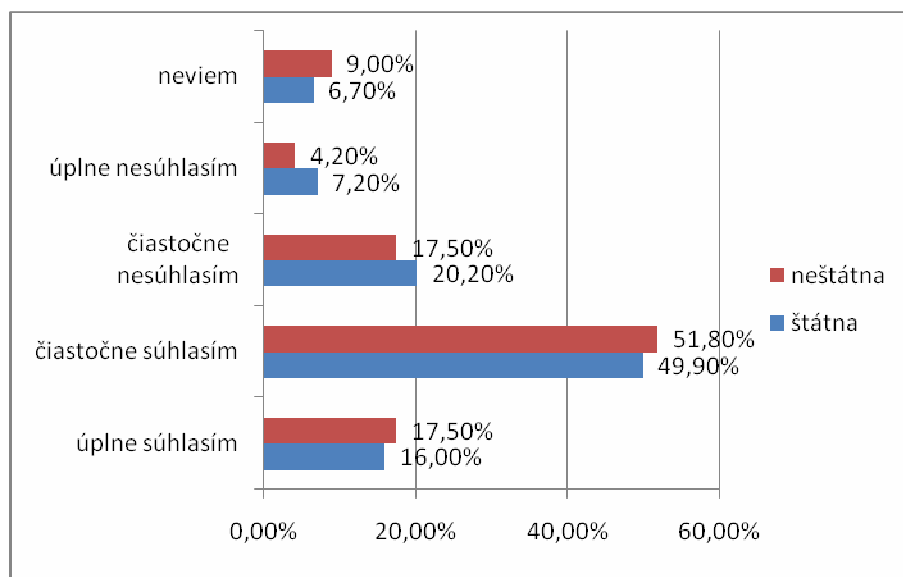
Tabuľka SŠ6 – Dôvera žiakov SŠ k učiteľom

škola	Súhlas s výrokom 1 „ Väčšine učiteľom, ktorí ma učia dôverujem“					spolu
	úplne súhlasím	čistočne súhlasím	čistočne nesúhlasím	úplne nesúhlasím	neviem	
štátna	16,00%	49,90%	20,20%	7,20%	6,70%	100,0%
neštátna	17,50%	51,80%	17,50%	4,20%	9,00%	100,0%
celkove	16,20%	50,10%	19,80%	6,80%	7,00%	100,0%

V neštátnych školách 51,8 % žiakov s výrokom čiastočne súhlasilo a 17,5 % súhlasilo úplne. Naopak čiastočný nesúhlas vyjadrilo 17,5 % a úplný nesúhlas 4,2 % respondentov.

Rozdiely medzi štátnymi a neštátnymi školami neboli štatisticky významné ($p = 0,435$).

Graf SŠ6 – Súhlas s výrokom „ Väčšine učiteľom, ktorí ma učia dôverujem“

18,6 % žiakov štátnych škôl úplne súhlasí s tým, že **môžu prejavíť názor** pred svojimi učiteľmi. Čiastočne s tým súhlasí 42,0 %. Naopak 12,7 % respondentov s tým úplne nesúhlasí a 22,1 % nesúhlasí čiastočne.

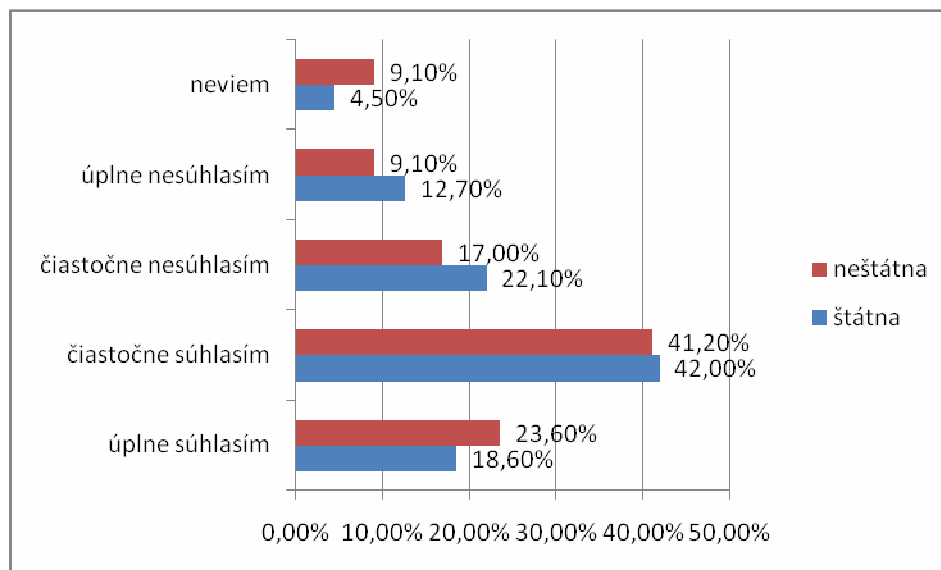
Tabuľka SŠ7 – Možnosť žiakov SŠ prejavíť svoj názor

škola	Súhlas s výrokom 2 „Môžem pri nich prejavíť svoj názor“					spolu
	úplne súhlasím	čiastočne súhlasím	čiastočne nesúhlasím	úplne nesúhlasím	neviem	
štátna	18,60%	42,00%	22,10%	12,70%	4,50%	100,0%
neštátna	23,60%	41,20%	17,00%	9,10%	9,10%	100,0%
celkove	19,20%	41,90%	21,50%	12,20%	5,10%	100,0%

Až podľa 23,6 % respondentov neštátnych škôl si môžu žiaci prejavíť svoj názor, 41,2 % si to myslí čiastočne. Opačný názor jednoznačne zastáva 9,1 % a čiastočné 17,0 % žiakov.

Situácia v neštátnych školách bola v tomto smere priaznivejšia, čo potvrdil aj štatistický test ($p = 0,025$).

Graf SŠ7 – Súhlas s výrokom „Môžem pri nich prejavíť svoj názor

S výrokom „**Keby som to potreboval, poradia mi aj v osobných problémoch**“ úplne súhlasilo 14,5 % žiakov štátnych škôl. Čiastočný súhlas vyjadrilo 29,1 %. Opačný postoj malo 15,3 %, ktorí nesúhlasili čiastočne a 13,0 % jednoznačne nesúhlasilo. Vysoký podiel respondentov (28,0 %) sa nevedelo vyjadriť.

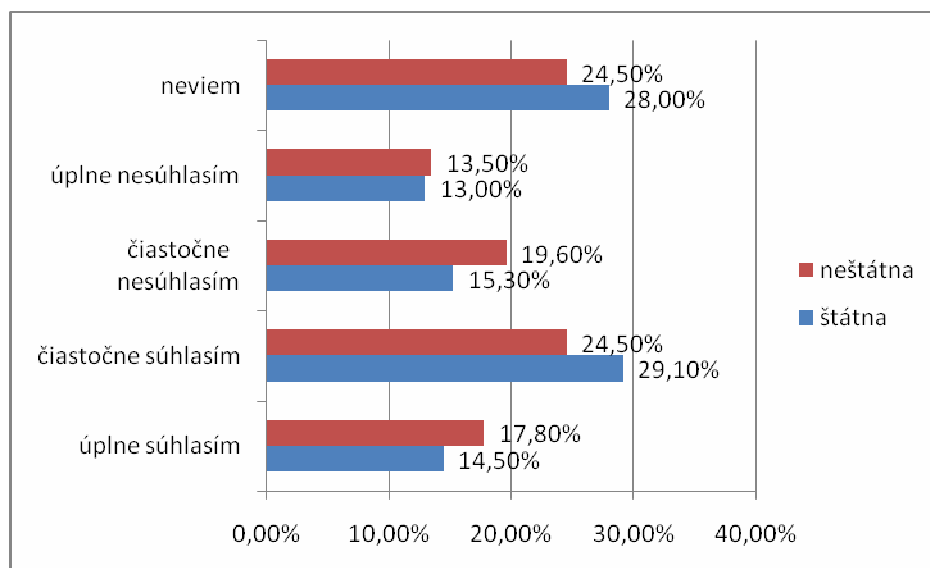
Tabuľka SŠ8 – Ochota učiteľov poradiť žiakom v osobných problémoch

škola	Súhlas s výrokom 3 „Keby som to potreboval, poradia mi aj v osobných problémoch“					spolu
	úplne súhlasím	čiastočne súhlasím	čiastočne nesúhlasím	úplne nesúhlasím	neviem	
štátna	14,50%	29,10%	15,30%	13,00%	28,00%	100,0%
neštátna	17,80%	24,50%	19,60%	13,50%	24,50%	100,0%
celkove	14,90%	28,60%	15,90%	13,10%	27,50%	100,0%

Odpovede žiakov neštátnych škôl boli podobné, 17,8 % súhlasilo úplne a 24,5 % čiastočne. Čiastočný nesúhlas vyjadrilo 19,6 % a úplný nesúhlas 13,5 % žiakov. Taktiež vysoké percento (24,5 %) respondentov sa nevedelo vyjadriť.

Rozdiely v postojoch žiakov štátnych a neštátnych škôl neboli štatisticky významné ($p=0,358$).

Graf SŠ8 – Súhlas s výrokom 3 „Keby som to potreboval, poradia mi aj v osobných problémoch“

Podľa 9,5 % žiakov štátnych škôl si učitelia **vedia priznať chybu**. Čiastočne si to myslí aj 25,4 % žiakov. Naopak 26,7 % žiakov tvrdilo, že tomu tak nie je a 29,9 % s nim čiastočne zdieľalo tento názor.

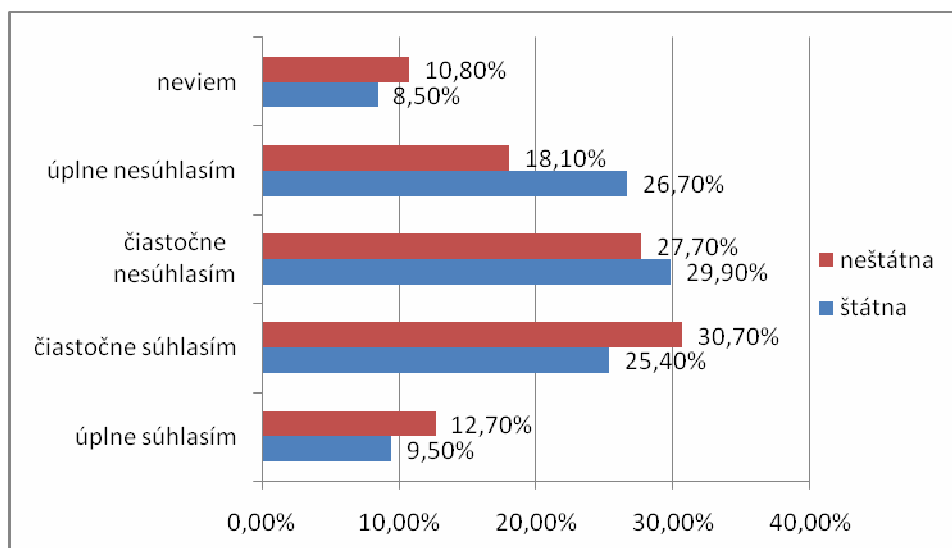
Tabuľka SŠ 9 – Ochota učiteľov priznať si svoju chybu

škola	Súhlas s výrokom 4 „Učitelia si priznajú svoju chybu“					spolu
	úplne súhlasím	čiastočne súhlasím	čiastočne nesúhlasím	úplne nesúhlasím	neviem	
štátna	9,50%	25,40%	29,90%	26,70%	8,50%	100,0%
neštátna	12,70%	30,70%	27,70%	18,10%	10,80%	100,0%
celkove	9,90%	26,10%	29,60%	25,60%	8,80%	100,0%

O niečo priaznivejšie hodnoty boli namerané u žiakov neštátnych škôl, 12,7 % s výrokom súhlasilo úplne a 30,7 % čiastočne. Opačný názor malo 18,1 % respondentov, ktorí úplne nesúhlasili a 27,7 %, ktorí nesúhlasili čiastočne.

Získané rozdiely v porovnaní so štátnymi školami nie sú štatisticky významné na hladine 0,05 ($p=0,079$).

Graf SŠ9 - Súhlas s výrokom „Učitelia si priznajú svoju chybu“

Vysoký podiel žiakov štátnych škôl súhlasí s výrokom, že ich učitelia používajú na vyučovaní **humor**. Úplný súhlas vyjadrilo 19,6 % a čiastočný 28,1 % respondentov. Naopak 5,9 % si to nemyslí a 14,1 % si to nemyslí čiastočne.

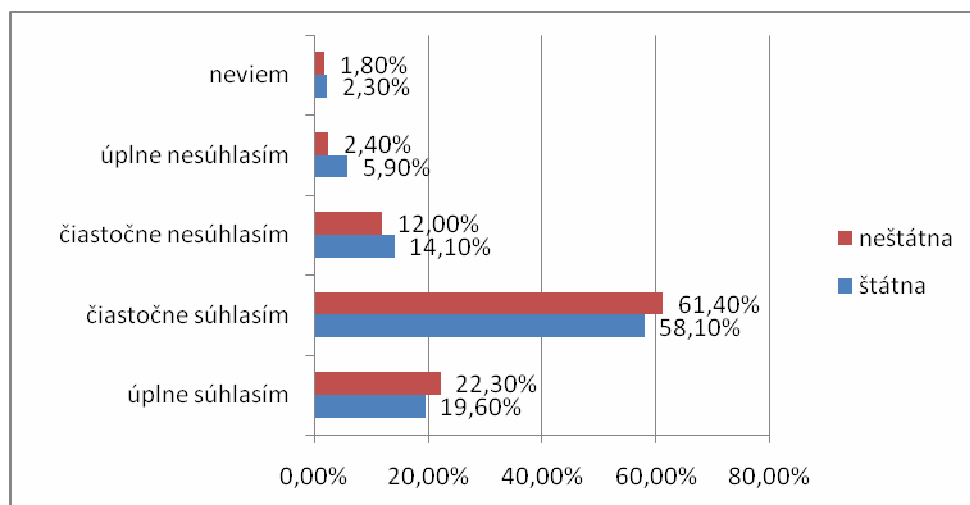
Tabuľka SŠ10 – Používanie humoru na vyučovaní

škola	Súhlas výrokom 5 „Učitelia používajú humor na vyučovaní“					spolu
	úplne súhlasím	čiastočne súhlasím	čiastočne nesúhlasím	úplne nesúhlasím	neviem	
štátna	19,60%	58,10%	14,10%	5,90%	2,30%	100,0%
neštátna	22,30%	61,40%	12,00%	2,40%	1,80%	100,0%
celkove	20,00%	58,50%	13,90%	5,40%	2,20%	100,0%

Podobne to vidia aj žiaci v neštátnych školách, 22,3 % s tým súhlasia úplne a 61,4 % čiastočne. Nesúhlasí 2,4 % žiakov úplne a 12,0 % čiastočne.

Rozdiely so štátnymi školami neboli štatisticky významné ($p=0,333$).

Graf SŠ10 - Súhlas výrokom „Učitelia používajú humor na vyučovaní“

S tvrdením, že učitelia sa **zaujímajú o problémy žiakov**, čiastočne súhlasí 18,4 % a úplne 3,2 % respondentov v štátnych školách. Vyšší podiel žiakov však zastáva nesúhlasný názor, 32,6 % úplne nesúhlasí a 27,3 % nesúhlasí čiastočne. Vysoký podiel, takmer jedna pätina žiakov sa nevedela vyjadriť.

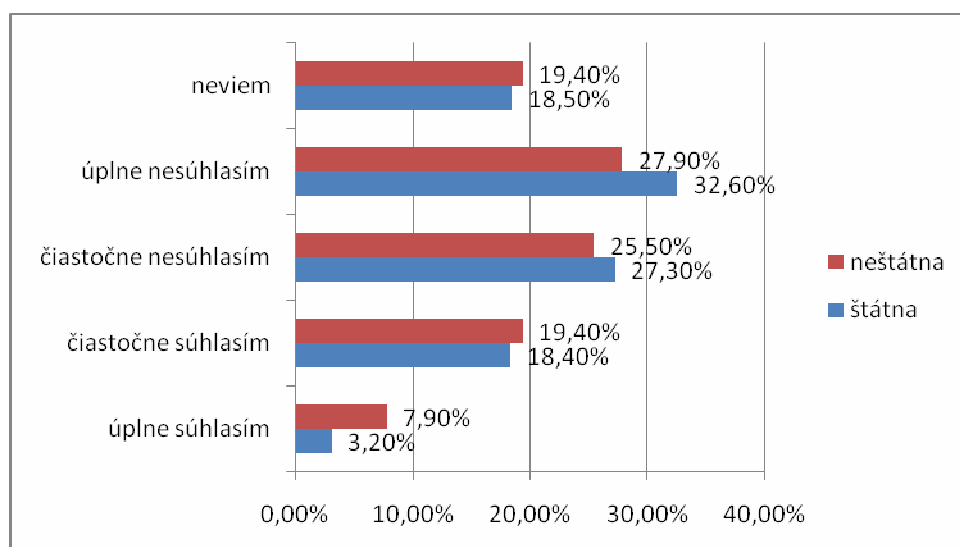
Tabuľka SŠ11 – Záujem učiteľov o problémy žiakov

škola	Súhlas s výrokom 6 „Učitelia sa zaujímajú o moje problémy“					spolu
	úplne súhlasím	čiastočne súhlasím	čiastočne nesúhlasím	úplne nesúhlasím	neviem	
štátna	3,20%	18,40%	27,30%	32,60%	18,50%	100,0%
neštátna	7,90%	19,40%	25,50%	27,90%	19,40%	100,0%
celkove	3,80%	18,50%	27,00%	32,00%	18,60%	100,0%

Situácia na neštátnych školách bola v tomto prípade priaznivejšia, 7,9 % žiakov súhlasilo úplne a 19,4 % čiastočne. Nadpolovičná časť žiakov však nesúhlasila s výrokom, 27,9 % úplne a 25,5 % čiastočne. Aj v tomto prípade sa veľa respondentov (19,4 %) nevedelo vyjadriť.

Napriek celkovo zlému stavu, situácia v neštátnych školách je o niečo lepšia, potvrdila sa aj významnosť rozdielu ($p=0,05$).

Graf SŠ11 - Súhlas s výrokom „Učitelia sa zaujímajú o moje problémy“

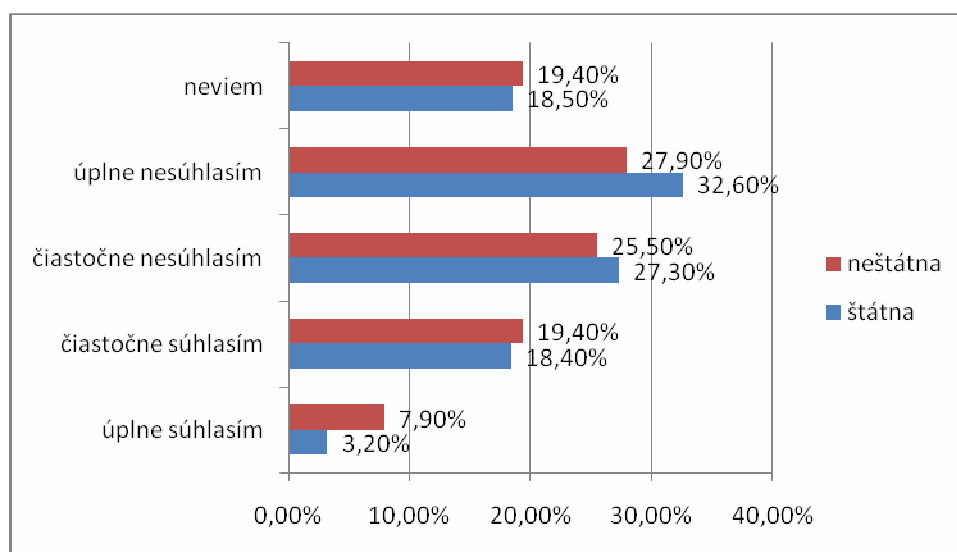
To, že sú **učitelia spravodliví**, si jednoznačne myslí 8,4 % žiakov štátnych škôl, čiastočne s tým súhlasí 39,4 %. O spravodlivosti učiteľov úplne pochybuje 15,7 % a čiastočne 31,4 % žiakov.

Tabuľka SŠ12 – Spravodlivosť učiteľov

škola	Súhlas s výrokom 7 „Učitelia sú spravodliví“					spolu
	úplne súhlasím	čiastočne súhlasím	čiastočne nesúhlasím	úplne nesúhlasím	neviem	
štátna	8,4%	39,4%	31,4%	15,7%	5,2%	100,0%
neštátna	11,5%	41,8%	28,5%	9,7%	8,5%	100,0%
celkove	8,8%	39,7%	31,0%	14,9%	5,6%	100,0%

O niečo priaznivejšie výsledky, nie však štatisticky významné ($p=0,074$), boli získané v neštátnych školách. S výrokom tam úplne súhlasilo 11,5 % a čiastočne 41,8 % žiakov. Naopak, nesúhlasilo 9,7 % úplne a 28,5 % čiastočne.

Graf SŠ12 - Súhlas s výrokom „Učitelia sú spravodliví“

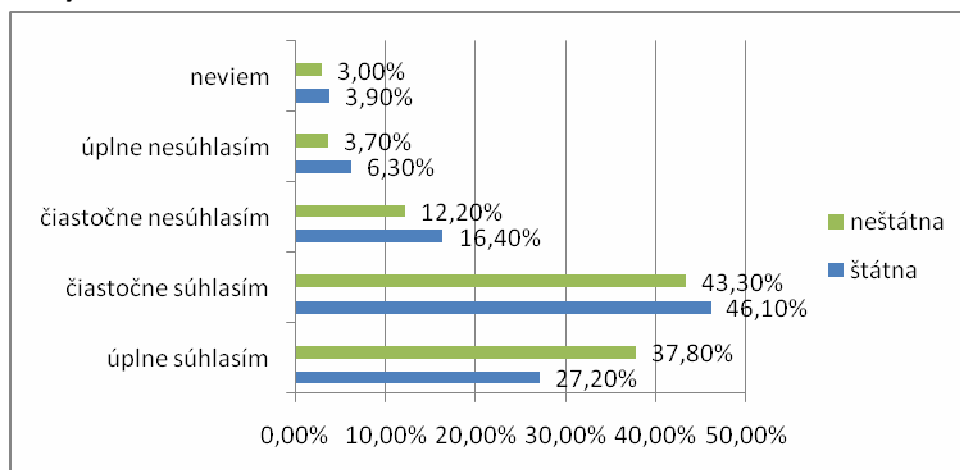
Prevažná väčšina žiakov súhlasí s tým, že **učitelia im vysvetlia veci, ktorým nerozumejú**. Úplný súhlas vyjadrilo 27,2 % a čiastočný 46,1 % žiakov štátnych škôl. Opačný názor zastávalo 6,3 % (úplný nesúhlas) a 16,4 % respondentov (čiastočný nesúhlas)

Tabuľka SŠ13 – Ochota učiteľov vysvetliť veci, ktorým žiak nerozumie

škola	Súhlas s výrokom 8 „Učitelia mi vysvetlia veci, ktorým nerozumiem“					spolu
	úplne súhlasím	čiastočne súhlasím	čiastočne nesúhlasím	úplne nesúhlasím	neviem	
štátna	27,20%	46,10%	16,40%	6,30%	3,90%	100,0%
neštátna	37,80%	43,30%	12,20%	3,70%	3,00%	100,0%
celkove	28,60%	45,80%	15,90%	6,00%	3,80%	100,0%

Priaznivejšia situácia, na hranici štatistickej významnosti ($p=0,052$), bola v neštátnych školách, kde až 37,8 % úplne a 43,3 % žiakov s výrokom čiastočne súhlasilo. Nesúhlas vyjadrilo 3,7 % respondentov (úplný) a 12,2 % (čiastočný).

Graf SŠ13 - Súhlas s výrokom „Učitelia mi vysvetlia veci, ktorým nerozumiem“

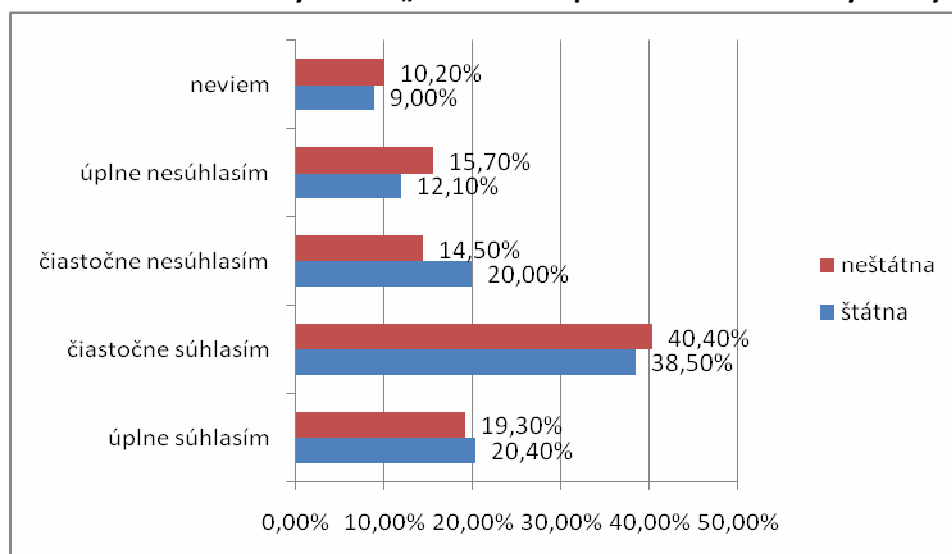
Pochvala od učiteľa je významným motivačným činiteľom. S tým, že ich učitelia pochvália úplne súhlasí 20,4 % a čiastočne 38,5 % žiakov štátnych škôl. S daným výrokom nesúhlasí 12,1 % (úplne) a 20,0 % respondentov čiastočne.

Tabuľka SŠ14 – Pochvala za dobré výsledky v škole

škola	Súhlas s výrokom 9 „Učitelia ma pochvália za dobré výsledky v škole					spolu
	úplne súhlasím	čiastočne súhlasím	čiastočne nesúhlasím	úplne nesúhlasím	neviem	
štátna	20,40%	38,50%	20,00%	12,10%	9,00%	100,0%
neštátna	19,30%	40,40%	14,50%	15,70%	10,20%	100,0%
celkove	20,30%	38,80%	19,30%	12,50%	9,10%	100,0%

Situácia v neštátnych školách je podobná, rozdiely nie sú štatisticky významné ($p=0,374$). 19,3 % žiakov jednoznačne súhlasí s výrokom a 40,4 % súhlasí čiastočne. Nesúhlas vyjadriло 15,7 % (úplný) a 14,5 % (čiastočný).

Graf SŠ14 - Súhlas s výrokom „Učitelia ma pochvália za dobré výsledky v škole

Záver

Výsledky analýzy zamerané na rozdiely v postojoch žiakov štátnych a neštátnych škôl je možné zhrnúť nasledovne:

Základné školy

1. Žiaci neštátnych základných škôl chodia do školy radšej ako žiaci štátnych, čo vyjadruje pomer 76,2 % : 59,8 % žiakov. Diferencie sú štatisticky významné, výsledok je možné zobecniť na celú populáciu žiakov základných škôl.
2. V záujme o učivo, vo vzťahu k učeniu, videniu jeho praktického zmyslu a v postoji k učiteľom neboli zistené štatisticky významné rozdiely. Znamená to, že v týchto aspektoch je situácia v štátnych a neštátnych školách podobná.
3. V batérii otázok, kde sa sledovala *dôvera k učiteľom, možnosť žiaka prejaviť vlastný názor, ochota poradiť žiakovi v jeho osobných problémoch, priznanie vlastnej chyby učiteľom, používanie humoru na vyučovaní, záujem o problémy žiaka, spravodlivosť, vysvetlenie nejasných vecí a pochvala za dobré výsledky*, neboli ani v jednom prípade preukázané štatisticky významné diferencie medzi štátnymi a neštátnymi školami.

Stredné školy

1. Aj žiaci neštátnych stredných škôl chodia do školy radšej ako žiaci štátnych škôl (pomer 70,4 % : 56,4 %). Diferencie sú štatisticky významné, platné pre celú populáciu žiakov stredných škôl.
2. V záujme o učivo, videniu jeho praktického zmyslu a vo vzťahu k učiteľom neboli zistené štatisticky významné diferencie medzi štátnymi a neštátnymi školami. Na hranicu významnosti sa dostal vzťah k učeniu. V odpovedi učím sa rád prevažovali žiaci neštátnych škôl v pomere 77,7 % : 70,5 %.
3. V batérii otázok, kde sa sledovala *dôvera k učiteľom, možnosť žiaka prejaviť vlastný názor, ochota poradiť žiakovi v jeho osobných problémoch, priznanie vlastnej chyby učiteľom, používanie humoru na vyučovaní, záujem o problémy žiaka, spravodlivosť, vysvetlenie nejasných vecí a pochvala za dobré výsledky*, sa ako významné rozdiely v prospech neštátnych škôl ukázali tri aspekty - možnosť žiaka prejaviť vlastný názor (64,8 % : 60,6 %), záujem o problémy žiaka (27,3 % : 21,6 %) a vysvetlenie nejasných vecí (81,1 % : 73,3 %).